

smysl příliš úzký, neodpovídající zákonu. Správně rozuměti jest záležitostmi vlády souhrn zařízení veřejného práva, jimiž upraveny jsou záležitosti veřejné, t. j. takové, které se dotýkají bezprostředně celku neb aspoň jistého kruhu státních občanů, neboli přesněji řečeno, všechny obory činnosti, obstarávané subjekty veřejnoprávními v zájmu veřejném. Že budování a udržování silnic (i okresních) sleduje velmi závažný zájem veřejný, potřebu vzájemného spojení jednotlivých krajů a míst státního území, netřeba zajisté blíže doličovat. Ani sama zmateční stížnost nepopírá dále, že okresní silniční výbor je úřadem veřejným. Její tvrzení, že byl stěžovatel vůči silničnímu výboru okresu hodonínského v poměru pouze soukromoprávním, nenachází opory ani ve skutkových zjištěních rozsudkových, ani ve výsledcích hlavního přelíčení, při čemž něco podobného netvrdil zejména ani sám stěžovatel. Rozsudkové zjištění, podle něhož byl stěžovatel v době zpronevř cestmistrem okresního silničního výboru, opravňovalo nalézací soud již samo o sobě k rozsudkovému závěru, podle něhož byl stěžovatel osobou, činnou v úřadě veřejném. Zjišťuje-li pak rozsudek, že 9.721 Kč 75 h bylo stěžovateli svěřeno jako cestmistru okresního silničního výboru, nelze důvodně říci, že byl jím skutek stěžovatelův podřaděn skutkové podstatě zločinu zpronevřery podle §u 181 tr. zák. nesprávným výkladem zákona, kdyžť ono zjištění rozsudkové, podle něhož byl stěžovatel v rozhodné době cestmistrem okresního silničního výboru, znamená, správně-li se s hlediska hořejších právních úvah posuzuje, zároveň, že ony peníze svěřeny byly stěžovateli z příčiny jeho úřadu veřejného.

Číc. 1929.

K skutkové podstatě urážky na cti stačí po stránce subjektivní vědomí pachatelovo, že se dotýká cti jiné osoby; animus injuriandi se nevyžaduje.

Není třeba, by osoba, proti které urážlivý projev směřuje, byla výslovně jmenována; stačí její zřetelné označení. Lze urazit i osobu neznámou.

Pokud je urážkou na cti (§§y 488, 491 tr. zák.) vinění (tiskem) z anonymního pisatelství a z dodávání špatných výrobků veřejné korporaci.

Beztrestnost podle §u 4 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 16. března 1925, Zm I 752/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 10. října 1924, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ů 488, 491 a 493 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost soukromého obžalobce, uplatňující číselně důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., věcně také důvod podle čís. 5

téhož paragrafu, jest z obojího hlediska odůvodněna. Soukromá obžaloba kladla obžalovanému za vinu, že napsal a v týdeníku »Náš Kraj« dal vytisknouti pod záhlavím »Sedlčansko. Hospodářství okres. správ. komise v S.« článek, v němž — podle tvrzení obžaloby — viní soukromého obžalobce z pisatelství anonymní zprávy, pojednávající v čísle 8. časopisu »Střed« v rubrice »Sedlčany« o poměrech u okresní správní komise v S., vytýká dále soukromému obžalobci, že mu při tom nešlo o věc samu, nýbrž pouze o jeho osobní zájem a zisk, a konečně uvádí, že zjistil (obžalovaný), jak smutné zkušenosti měl okres, když si cementové roury koupil u firmy sedlčanské, roury v krátké době byly zničeny a tím byl okres finančně poškozen. Soukromý obžalobce spatřoval v uvedených výroch obžalovaného, jež podle slov závadného článku »pane výrobce rour« jakožto jediný výrobce cementových rour v S. vztahoval na sebe, přečin proti bezpečnosti cti podle §§ů 488, 491 a 493 tr. zák., ježto prý výroky ty, jež staly se tiskem, jednak obsahují nepravdivé a překroucené skutečnosti, jednak viní soukromého obžalobce z opovržlivých vlastností. Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby, neshledav v jeho jednání skutkové podstaty přečinu proti bezpečnosti cti; vývody jeho rozsudku, přimykající se k jednotlivým žalovaným skutkům, rozčleňují se ve tři části a sluší k nim podotknouti toto: 1. Pokud jde o obvinění z pisatelství anonymního článku v časopise »Střed«, neshledává nalézací soud v jednání obžalovaného skutkové podstaty přečinu za vinu mu kladeného především po subjektivní stránce, nemaje za prokázáno, že obžalovaný měl skutečně úmysl, vinit v závadném článku právě soukromého obžalobce z pisatelství oné anonymní zprávy v časopisu »Střed«, a uvěřiv tvrzení obžalovaného, že slovy »pane výrobce rour« měl na mysli vůbec onoho výrobce rour, který anonymní článek v časopisu »Střed« napsal nebo k napsání jeho dal podnět, a že výrok jeho nesměřoval proti soukromému obžalobci. Po objektivní stránce pak má nalézací soud za to, že psaní a uveřejňování nepodepsaných zpráv a článků v časopisech je obecným zvykem, takže prý nelze v tvrzení, že někdo takovýto nepodepsaný článek napsal a uveřejnil, shledávati obviňování z něčeho nečestného. Základní právní pochybení napadeného rozsudku spočívá v tom, že vyžaduje pro trestné činy obžalovanému za vinu kladené po stránce subjektivní přímý úmysl, urážeti na cti (animus injuriandi). Zmateční stížnost vytýká tomuto názoru nalézacího soudu právem zmatečnost s hlediska čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., poukazujíc správně a v souhlasu s naukou a s ustálenou judikaturou na to, že v případech §§ů 487-496 tr. zák. stačí po stránce subjektivní v ě d o m í pachatelovo, že se cti jiné osoby dotýká způsobem v uvedených zákonných ustanoveních označeným. I další vývody napadeného rozsudku, v této souvislosti uvedené, že obžalovaný nevinil z pisatelství anonymního článku právě soukromého obžalobce, že měl na mysli vůbec onoho výrobce rour, který onen článek napsal a že závadný výrok jeho (obžalovaného) nesměřoval proti soukromému obžalobci, jsou právně mylné; není třeba, by osoba, proti které urážlivý projev směřuje, byla výslovně jmenována; stačí, jak ze znění Šu 488 tr. zák. vyplývá, zřetelné označení této osoby. Za tohoto předpokladu lze urazit i osobu neznámou, na př. neznámého pisatele novinářského článku. Podle toho nepadá tedy vůbec na váhu, jak se nalézací soud mylně domnívá, zda

obžalovaný slovy »pane výrobče rour« měl na mysli právě soukromého obžalobce, neboť stačí, že výrok obžalovaného skutečně proti němu čelil a že to i jiným osobám bylo poznatelné.

Po stránce subjektivní pochybil nalézací soud, když praví zcela všeobecně, že psaní a uveřejňování nepodepsaných zpráv a článků v časopisech jest obecným zvykem a že tudíž nelze v tvrzení, že někdo takovýto nepodepsaný článek napsal a v časopise uveřejnil, shledávati obviňování z něčeho nečestného, když obecné mínění v pouhém nepodepsání takového článku nespatřuje nic nečestného a nemravného. Jsouť zajisté případy, kde nesrovnává se plně se ctí řádného občana a čestného člověka, — ochotného postavit se kdykoliv a vůči každému za to, co napsal a uveřejnil, — nepodepsati článek do tisku určený. Jest třeba rozlišovati na př. mezi běžnými novinářskými články, v nichž se k informaci čtenářstva zaznamenávají a komentují místní a světové události a pod., a mezi články, v nichž pisatel činí výtky veřejné korporaci neb úřadu, kárá skutečné nebo domnělé zlořády ve veřejné správě atd. V anonymitě článků na prvním místě uvedených přirozeně nelze spatřovati nic nečestného; jinak tomu vsak bude za určitých okolností, vyznačujících ten který případ, u článků skupiny posléze uvedené. Otázka tato jest tedy t. zv. quaestio facti a sluší ji řešiti podle okolností jednotlivého případu. Nalézací soud neměl se tedy spokojiti všeobecným poukazem na to, že v psaní a uveřejňování nepodepsaných článků nelze spatřovati nic nečestného, nýbrž měl především zjistiti obsah článku otištěného v čís. 8. časopisu »Střed«, na který obžalovaný reagoval závadným článkem, a pak teprve podle obsahu tohoto článku, přihlížeje k jeho tendenci, dosahu, formě a k jiným po případě ještě důležitým okolnostem posouditi, zda obžalovaný tím, že vinil soukromého obžalobce z anonymního pisatelství zmíněného článku, vinil ho křivě z určitého nečestného nebo takového nemravného činu, který by ho v obecném mínění mohl uvést v opovržení nebo snížení. Pokud konečně jde o výroky obžalovaného, že zjistil, jak smutné zkušenosti měl okres, když si cementové roury koupil u firmy sedlčanské, že roury v krátké době byly zničeny, čímž byl okres finančně poškozen, a že velice o tom pochybuje, že by okres přijal nabídku firmy, jejíž zboží se neosvědčilo, neshledal nalézací soud ani v těchto výrocích skutkové podstaty přečinu proti bezpečnosti cti podle §u 488 tr. zák., pokud se týče podle §u 491 tr. zák., maje za to, že v nich lze spatřovati nanejvýše poškozování živnosti soukromého obžalobce ve smyslu soukromoprávním, nikoli však obviňování soukromého obžalobce z nečestného jednání, jež by bylo způsobilé uvést ho v opovržení nebo snížení ho v obecném mínění, aneb obviňování jeho z nějaké opovržlivé vlastnosti. Vždyť obžalovaný prý nijak netvrdil, že soukromý obžalobce úmyslně dodal sedlčanskému okresu vadné zboží a že tedy zamýšlel okres finančně poškoditi, nýbrž výroky těmi prý jen konstatoval, — ať již právem nebo mylně — dodání vadných cementových rour někdy v roce 1922 firmou soukromého obžalobce sedlčanskému okresu bez jakéhokoliv zřetelě k úmyslosti či neúmyslnosti soukromého obžalobce.

Právem vytýká zmateční stížnost i tomuto výroku nalézacího soudu zmatečnost podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Nelze pochybovati, že závadný článek vytýká v této příčině obsahově soukromému obžalobci, že do-

dával okresu špatné výrobky. Lze ovšem připustiti, že taková výtka sama o sobě nemusí vždy v sobě zahrnovati obviňování z nečestného nebo nemravného jednání, než ke správnému pochopení a hodnocení výtky té dlužno přihlídnouti k bližším okolnostem případu. Obžalovaný zdůrazňuje, že okres měl smutné zkušenosti, když si koupil cementové roury od firmy sedličanské, t. j. od soukromého obžalobce, že se roury ty neosvědčily, že byly v krátké době zničeny a že tím byl okres finančně poškozen. Tím soukromého žalobce obviňuje, že se vůči okresu jakožto svému zákazníkovi nezachoval tak, jak bylo povinností poctivého, pečlivého a řádného, smluvního závazku dbalého výrobce a obchodníka, že dodal špatné zboží, ať již úmyslně či z nedbalosti či pro svou nezdatnost ve svém oboru. Toto jednání obžalovaného zahrnuje v sobě obvinění soukromého obžalobce z opovržlivých jednání a vlastností, předhůzku směřující proti jeho mravní povaze, kterou má býti vyjádřeno, že obžalobce buď má schopnost k provádění prací ve svém oboru, ale provádí je ledabyle a nedbale, nebo že nemá potřebných pro povolání své vědomostí a schopností, přes to však se domáhá a ujímá postavení, schopnosti ty předpokládajícího, v obou případech jest pak výsledkem dodání špatných výrobků. Obě jest způsobilé, by postavilo soukromého obžalobce v očích veřejnosti do světla po stránce mravní a obchodní zavržitelného. (Viz rozhodnutí Sb. n. s. čís. 891.) Neprávem tedy spatřuje napadený rozsudek v dotyčném výroku obžalovaného »nanejvýše snad poškozování živnosti soukromého obžalobce ve smyslu soukromoprávním« — co tím rozsudek myslí, není dosti jasno — klada nesprávně váhu na to, že obžalovaný netvrdil, že soukromý obžalobce dodal okresu úmyslně vadné zboží a že tedy zamýšlel okres finančně poškoditi. Možno proto v tomto jednání obžalovaného po objektivní stránce shledávati obvinění z určitých nepočestných činů, které, kdyby byla dána i subjektivní stránka, bylo by lze podřaditi pod skutkovou povahu Šu 488 tr. zák., po případě Šu 491 tr. zák. Subjektivní stránkou se rozsudek nalézacího soudu v tomto bodě vůbec nezabývá. Z těchto důvodů bylo zmateční stížnosti soukromého obžalobce v celém rozsahu vyhověti, rozsudek nalézacího soudu jako zmatečný podle čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. zrušiti a podle Šu 288 čís. 1 a 3 tr. ř. dále uznati, jak shora uvedeno. Při novém projednání a rozhodnutí věci bude nalézacímu soudu dbáti též ustanovení Šu 4 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 120 sb. z. a n.

čís. 1930.

Sazba Šu 103 tr. zák. jest sazbou jednotnou a přísnější, než II sazba Šu 182 tr. zák. ve smyslu článku I čís. 1 zákona ze dne 12. prosince 1923, čís. 259 sb. z. a n. Není tu zmatku čís. 10 Šu 281 tr. ř., nevyslovil-i soud podle Šu 261 tr. ř. nepřislušnost k projednání obžaloby pro zločin Šu 181 tr. zák., jelikož čin spadá pod § 101 tr. zák.

Nelze-li jednání, tvořící jednotný a nedílný čin, rozčleniti ve více samostatných, na sobě neodvislých počinů, lze vysloviti beztrestnost podle Šu 187 tr. zák. jen, byla-li včas nahrazena všechna škoda.

K vyloučení beztrestnosti není třeba, by vrchnost měla již určitou vědomost o vině pachatelově; stačí i vzdálené, pŕtahy odůvodněné podezření.